

Klimarapport

2023

Oslo Pensjonsforsikring

Innhold

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

Mål og metode

Forside: Trekanten, lokalene til OPF. | Foto: Hildegunn Hanssen (OPF)

Denne siden: Munchmuseet. | Foto: Svein Grønvold / Samfoto / NTB

Klimarapport 2023

→ Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

Mål og metoder

Klimarapport for 2023

Som forvalter av 137 milliarder kroner til framtidig pensjon og et skadeforsikringselskap med bygningsverdier for mer enn 190 milliarder kroner, har vi i OPF-konsernet et viktig samfunnsansvar. Skadeforebyggende arbeid er en viktig del av vår forsikringsvirksomhet. God avkastning og klimahensyn er en viktig del av vår forvaltningsstrategi.

Radisson Red Oslo Økern er et nytt, urbant hotell med flotte konferansefasiliteter, ulike spisesteder og moderne rom i tilknytning til Økern Portal. | Foto: Oslo Pensjonsforsikring

Dette har vi oppnådd i 2023:

- Utslippsintensiteten i vår interne aksjeportefølje er redusert med 72 prosent fra vårt referansepunkt (2014–2016) og utgjør om lag halvparten av utslippsintensiteten i referanseindeksen, MSCI World ESG Index.
- Vi tar i bruk anerkjente metoder for å utvikle mål og rammer som bygger på utvidet og mer standardisert rapportering. Vi innfører et bredere rammeverk basert på vitenskapsbaserte mål i tråd med Parisavtalen, på tvers av aktiva, fra 2024. Dette er i tråd med Oslo kommunes eierskapsmelding fra 2023.
- I eiendomsporteføljen har det blitt jobbet med bedre kontroll på energiforbruket samt datakvalitet ved at det har blitt installert energioppfølgingsystem på flere eiendommer. Som en følge av dette skal 2023 benyttes som nytt nullpunkt for forbruk fremover. To nye bygg har blitt BREEAM In-Use-sertifisert, i tillegg til tre resertifiseringer. OPF har implementert strakstiltak 11–20 fra Eiendomssektorens veikart mot 2050, og er i prosess med å få godkjent dette av Grønn Byggallianse.
- Eiendomsporteføljens første ombruksprosjekt nærmer seg ferdigstillelse. Prosjektet har som mål å oppfylle FutureBuilt sine kriterier for sirkulære bygg, og ligger an til å overoppfylle dette. Estimert utslippsreduksjon for materialer er 93 prosent.
- I 2023 øker andelen av grønne obligasjoner og obligasjonene med avkastning knyttet til konkrete miljømål, kalt Sustainability-Linked Bonds (SLB). Disse utgjør 17 prosent av den interne renteporteføljen.
- Oslo kommune eier og drifter en av Norges største bygningsmasser, og forsikringsverdiene har i løpet av 2023 steget fra 177 til 191 milliarder kroner. Gjennom vårt skadeforebyggende arbeid bidrar vi til å bevare eiendomsverdiene ved å øke kunnskapen om uønskede hendelser som klimarelaterte skader. I samarbeid med Oslo kommune kartlegger vi blant annet områder som er utsatt for overvannsskader som følge av styrtregn.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

→ Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

Mål og metoder

OPF-konsernets tilpasning til klimaendringer

For at samfunnet vårt skal kunne oppnå mål om utslippsreduksjon, gjennomføres det betydelige tiltak innen finansiering og regulering av selskaper i alle sektorer. Omleggingen til en lavutslippsøkonomi skjer raskt, og vi må ta hensyn til dette når vi investerer i aksjer, obligasjoner eller eiendom.

OPFs klimarapportering tar utgangspunkt i et rammeverk utarbeidet av den internasjonale arbeidsgruppen Task Force on Climate related Financial Disclosure (TCFD). Rammeverket angir en systematikk for å sikre at selskaper rapporterer om klimarelatert risiko på en god og helhetlig måte. Dette er den samme modellen som regjeringens klimarisikoutvalg anbefaler.

Modellen vi bruker:

1. STYRING

Klimarisiko er viktig for OPF-konsernet og for Oslo kommune, som er eier av og største kunde i OPF. I 2023 vedtok styret videreutvikling av rammeverket knyttet til klimarisiko og tilpasning i kapitalforvaltning. I rammeverket inngår ny og utvidet rapportering fra selskap og forvaltere og vi tar i bruk internasjonale standarder, som EU-taksonomien og vitenskapsbaserte mål for utslippsbaner. Dette er i tråd med ny eierskapsmelding fra 2023 som stiller konkrete forventninger til utvikling av OPFs strategier for håndtering av klima- og naturrisiko og å sette mål i tråd med Parisavtalen og Montrealavtalen¹.

Vi må forstå naturrisiko bedre og hvordan dette kan påvirke selskapers finansielle risiko, direkte eller indirekte. Hensynet til naturmangfold og påvirkning av økosystemer er i første rekke knyttet til virksomhetens geografiske plassering, men også leverandørkjeder. Vi vil legge til grunn anbefalingene fra Task Force for Nature-Related Financial Disclosures (TNFD) i videreutvikling av vårt rammeverk for vurdering og håndtering av naturrelatert finansiell risiko. Dette er i tråd med forventninger fra Oslo kommune.

Styrene i forsikringssselskapene i OPF-konsernet behandler klimarisiko og -strategi i forbindelse med plan og budsjett, og investeringsstrategi for kommende år. Styret i Oslo Pensjonsforsikring AS får presentert måltall for CO₂-utslipp fra den internt forvaltede aksjeporteføljen kvartalsvis. I tillegg rapporteres det på andel grønne obligasjoner som finansierer grønne aktiviteter eller eiendeler, eller har avkastning knyttet til måloppnåelse av relevante klima- eller miljøindikatorer. Styret behandler også klimarisiko ved endringer i strategi på enkeltområder. Med nytt rammeverk vil vi utvikle ny rapportering, inkludert hensyn til natur.

Klimarisiko er en integrert del av konsernets risikounivers og håndteres derfor i linjen. I ledelsen er det selskapenes administrerende direktører og direktør for kapitalforvaltningsavdelingen som løpende arbeider med klimarisiko på et strategisk nivå.

¹ The Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework – naturavtalen vedtatt på The UN Biodiversity Conference (COP15)

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

→ Strategi

Risikostyringstiltak

Mål og metoder

Økern Portal er et av Norges største og mest miljøvennlige kontorbygg, med egen takpark på 7 000 kvm. Dimensjonene gjør blant annet at taket tar unna betydelige mengder overvann når det er kraftig regnvær. | Foto: Stema Rådgivning

Målet for OPF-konsernet er å gi kundene så lave pensjons- og forsikringskostnader som mulig.

2. STRATEGI

Målet for OPF-konsernet er å gi kundene så lave pensjons- og forsikringskostnader som mulig over tid. OPF-konsernets klimarisiko oppstår gjennom:

- Plassering av forsikringskapitalen i ulike aktiva-klasser som aksjer, obligasjoner og eiendom.
- Forsikring av bygninger.
- Medlemskap i Norsk Naturskadepool, en felles forsikringsavtale mellom forsikringsselskaper der man deler hverandres risiko.

Risikoen vår er knyttet til verdiendringer og økte skadekostnader. Vi legger til grunn at det ikke er klimarisiko av betydning knyttet til pensjons- og personrisikoforsikringer eller til kjøretøysforsikring. Ansvarsrelaterte skader knyttet til blant annet

kommunens vann- og avløpsnett dekkes av kommunen selv.

Risiko forbundet med klimaendringer

OPF-konsernet er eksponert for to typer klimarisiko; fysisk risiko og overgangsrisiko.

Fysisk risiko er aktuelt når bygninger og eiendeler vi har forsikret, eier eller har finansiert blir rammet av klimaendringer. Mer varierende værforhold, tørkeperioder, økt nedbør, vannmangel og hetebølger er alle faktorer som kan lede til at produksjonsanlegg og bygninger må bygges om, flyttes eller i verste fall går tapt.

Som långiver og investor i aksjer, eiendom eller obligasjoner, kan OPF bli utsatt for tap som følge av fysisk risiko, enten direkte eller indirekte gjennom fond. Som forsikringsgiver kan vi oppleve tap i egen portefølje eller at vi må dekke tap gjennom Norsk Naturskadepool.

Overgangsrisiko er endringer i økonomiske strukturer som følge av faktiske klimaendringer, så vel som tiltak mot dem. Eksempler på dette er forbud, endringer i skattereglene, krav til redusert utslipp eller naturpåvirkning. Overgangsrisiko gjør seg gjeldende hvis en bedrift vi investerer i, ikke lenger kan videreføre dagens drift. Når klimaet endres, eller det innføres tiltak mot klimaendringer og naturpåvirkning, kan det ha konsekvenser for bedriftens produksjon, kostnader og inntekter. For OPF er overgangsrisikoen større enn den fysiske risikoen.

Omfanget av risikoen og tidspunktet den inntreffer på er helt avhengig av hvordan det internasjonale samfunnet (myndigheter, bedrifter og enkeltpersoner) responderer på tiltak. Risikoen vil derfor endre seg i takt med politiske tiltak og regulering, teknologisk utvikling og tilpasninger i næringslivet.

I overgangsfasen til et lavutslippssamfunn er det

vanskelig å finne en god balanse mellom ulike tiltak. Strengere reguleringer eller økt beskatning kan gjøre det umulig for enkelte selskaper å selge varene sine. For andre kan mangel på tiltak føre til at selskapene ikke investerer nok i ny teknologi som muliggjør omstilling.

I mellomtiden er det viktig å forstå risikobildet, også i selskaper som er i omstilling. En forståelse av overgangsrisikoen må derfor være bredere enn å definere en investering som «grønn» eller «brun». For at klimarisiko skal håndteres må den inkludere en helhetsvurdering av overgangsrisiko. Herunder ligger det vurderinger av om selskapene i tilstrekkelig grad tar hensyn til hvordan markedet, produksjonsprosessen, reguleringer og så videre kan bli de kommende tiårene. Akademiske studier viser hittil at klimarisiko prises inn som en del av spesifikk selskapsrisiko, og at det ikke er grunnlag for å hevde at klimarisiko eller annen risiko, er feilpriset i markedet.

Vår strategiske innfallsvinkel

Det er allerede kommet, og det vil komme flere tiltak mot klimaendringer som får stor betydning for næringslivet. I 2020 la EU fram vekststrategien «The European Green Deal», med mål om å gjøre Europa til den første klimanøytrale regionen i verden innen 2050. I 2022 la USA fram Inflation Reduction Act, en meget omfattende lovpakke som skal stimulere og subsidiere grønn omstilling og utslippsskutt. Det er i hovedsak skatte- og avgiftslettelser, som gir bedrifter forutsigbarhet og gode utsikter til lønnsomhet for denne type investeringer, også for utenlandske bedrifter. I desember 2022 forpliktet 190 land seg til en omfattende naturavtale gjennom FN, med høye mål om naturvern og mangfold. Tiltakene er knyttet til vern av natur, hav, sjøer og elver og restaurering av natur som delvis er ødelagt. Dette er også viktig for å bremse den globale oppvarmingen.

Som en del av «The European Green Deal» har EU utarbeidet et klassifiseringssystem (taksonomi) for å definere bærekraftig, «grønn» økonomisk aktivitet.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

→ Strategi

Risikostyringstiltak

Mål og metoder

Vi mener det har en verdi å være én av flere foregangsinstitusjoner i Norge på tilpasninger til klimarisiko. Sammen med fagmiljøer har vi brukt vår posisjon som investor til å jobbe aktivt overfor selskaper for å fremme forståelsen av overgangsrisikoen.

Prinsipper innenfor miljø- og bærekraft er førende når vi rehabiliterer bygg. Eiendommen Kongens gate 20 er fra 1903 og Kongens gate 18 / Kirkegata 21 er fra 1924. Det ble rehabilitert for 10 år siden og er sertifisert som BREEAM In-Use Very Good, har sykkelparkering og et svært godt kollektivtilbud rett i nærheten. | Foto: Mallings / Oslo Pensjonsforsikring

Lov om bærekraftig finans som gjennomfører taksonomiforordningen i norsk rett trådte i kraft 1. januar 2023. Forordningen definerer seks klima- og miljømål som økonomiske aktiviteter kan bidra til oppnåelsen av. De tekniske vurderingskriteriene som allerede er vedtatt, er knyttet til aktiviteter for tilpasning til klimaendringer og aktiviteter knyttet til å redusere utslipp av klimagasser. Det er i tillegg vedtatt kriterier for aktiviteter som kan bidra til målene knyttet til bruk og beskyttelse av vann, sirkulærøkonomi, forurensning og naturmangfold, som de største børsnoterte selskapene må rapportere på fra januar 2024.

Med taksonomien bidrar EU til å etablere standarder for å nå målene i Parisavtalen gjennom å definere økonomiske aktiviteter som bærekraftige og i tråd med et nullutslippssamfunn. Dette gir oss et rammeverk for å vurdere de ulike aktivitetene bedrifter utfører. Blant annet skal miljøavtrykket til alle produkter og tjenester dokumenteres, noe som vil kreve en omstilling hos alle bedrifter. Dette innebærer at vi må legge stor vekt på hva slike endringer betyr for lønnsomheten i bedriftene vi investerer i, og også lete etter investeringsmuligheter i virksomheter som er eller må, i omstilling.

Samtidig observerer vi at tiltak ikke kommer så raskt og så kraftfullt som samfunnet skulle ønske. Krigen i Ukraina og energikrisen i 2021–2022 er eksempler på hendelser som påvirker omstillingen. Samtidig har motstand mot inngrep i naturen økt betydelig, som mot vindmøller på land. Vindmøllene på Fosen og høyesterettsdommen belyser utfordringene.

FNs klimapanel var tydelig i siste rapport på at konsekvensene av klimaendringene vil bli større, mer uforutsigbare og mer utfordrende å tilpasse seg i takt med den globale oppvarmingen. Selskap må balansere tiltak som fremmer overgangen til lavutslippøkonomien og troverdige planer som ikke går på bekostning av mennesker, samfunn, miljø og natur, og som er lønnsomme. Vi må derfor ha en

helhetlig tilnærming til klimarisiko, for å kunne vurdere selskapets langsiktige risiko og muligheter for lønnsomhet under ulike scenarier.

OPF aksepterer at eksterne forvaltere kan ha en annen tilnærming enn oss til håndtering av klimarisiko. Vi vurderer at også dette gir en diversifiserende effekt i porteføljen.

Vi mener det har en verdi å være én av flere foregangsinstitusjoner i Norge på tilpasninger til klimarisiko. Sammen med fagmiljøer har vi brukt vår posisjon som investor til å jobbe aktivt overfor selskaper for å fremme forståelsen av overgangsrisikoen. Vi tror at dette bidrar til å øke takten i tilpasninger virksomhetene gjør, uavhengig av hvilke tiltak som besluttet av myndighetene for å begrense CO₂-utslipp eller naturinngrep.

Gjennom vår rolle i det norske obligasjonsmarkedet har vi bidratt i etablering av løsning for ikke-finansiell rapportering gjennom Stamdata. Her vil vi fortsette å være engasjert fremover, i videreutvikling av rapportering fra ulike selskap og sektorer. Det har også stor verdi å delta aktivt i diskusjonen om håndteringen av klimarisiko i ulike fora. Både for å dele erfaringer og for å innhente idéer til nye innfallsvinkler i vårt eget arbeid.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

→ Risikostyringstiltak

Mål og metoder

3. RISIKOSTYRINGSTILTAK

Kapitalforvaltning

Som langsiktig investor er vi opptatt av at selskaper vi investerer i, jobber for å redusere sine klimagassutslipp eller bidrar til klimatilpasning. OPF har en helhetlig tilnærming til klimarisiko gjennom å innlemme vurdering av disse risikoene i vår investeringsprosess.

Vi baserer våre risikostyringstiltak på tre pilarer:

Gjennom aktiv forvaltning tilpasser vi våre investeringer og har som mål å sørge for god avkastning i ulike scenarier, også der omstillingen tar lenger tid

enn målsatt. En sentral målsetning for forvaltningen er at OPF skal ha evne og kapasitet til rask omstilling. Dette oppnår vi gjennom å ha god risikostyring knyttet til risikofaktorer også utenfor klimarisiko.

Gjennom integrert analyse av klimarisiko oppnår vi en bred forståelse av implikasjonen av både fysisk risiko og overgangsrisiko for våre investeringer. For å kunne vurdere selskaper i ulike scenarier er det viktig med god informasjon om selskapenes virk-

somhet og strategi. Ny regulering øker transparens i virksomheter, gjennom utvidet og mer standardisert rapportering knyttet til ikke-finansielle nøkkeltall. Rapporteringskravet utvides til flere institusjoner over de nærmeste årene, og vi oppfatter at datakvaliteten øker gjennom utvikling av internasjonale standarder og metoder. Innføringen av EU sin taksonomi er viktig for å etablere standardiserte definisjoner av relevante aktiviteter for omstilling, i første rekke for de mest utslippstunge sektorene. Samtidig er det etablert anerkjente internasjonale

standarder som gir grunnlag for å kunne vurdere plan for omstilling til lavere utslipp. Vår oppgave blir å vurdere hvilke data som er relevant i investeringsprosessen innenfor de ulike forvaltningsområdene, og som kan følges opp systematisk over tid for å understøtte investeringsbeslutninger.

Gjennom konkrete mål og delmål følger vi opp om tiltakene og selskapene oppnår det vi ønsker. Mål og måloppnåelse er nærmere beskrevet i del 4, under «Mål og metoder».

Overordnet oversikt over våre virkemidler for å vurdere, håndtere og kommunisere klimarisiko og muligheter innenfor de ulike aktivaklasser:

SAMFUNNSANSVARLIG AKTIV FORVALTNING

Intern forvaltning

- All intern og ekstern forvaltning følger eksklusjonskriteriene fra Statens pensjonsfond utland (SPU).
- Eiendom har en overordnet bærekraftstrategi med konkrete miljøhandlingsplaner for de ulike virksomhetsområdene og ulike miljøaspekter.
- Intern aksjeforvaltning er ikke investert i olje, kull eller gass.
- Vi finansierer og investerer i selskaper som er i omstilling og bidrar til utslippsreduksjon, med krav til godt forankret strategi, mål og konkrete handlingsplaner.
- Vi deltar på samtlige generalforsamlinger for den interne aksjeporteføljen med digital stemmegivning gjennom ISS (Institutional Shareholder Services Inc.). Stemmegivningen gjøres i tråd med retningslinjene til OPF og ISS, inkludert særskilt retningslinje for klima.

Ekstern forvaltning

- Vi stiller krav til eksterne forvaltere om integrering av ESG-vurderinger (Environmental, Social and Governance) i sin investeringsprosess.
- ESG-risiko inngår i alle våre investeringsvurderinger.

INTEGRERT ANALYSE

- Vi rapporterer karbonintensitet i vår interne aksjeportefølje.
- Vi er aktive i markedet for grønne obligasjoner og obligasjoner med konkrete mål knyttet til selskapets omstilling (Sustainability-Linked Bonds) og rapporterer investert beløp.
- Vi integrerer miljø- og klimarisiko i alle kreditt- og selskapsvurderinger.
- Vi vurderer selskapenes strategi for å håndtere konsekvenser av klimaendringer.
- Vi har medlemskap i Norsk forum for bærekraftige og ansvarlige investeringer (Norsif).
- Vi er medlem og aktiv deltaker i Grønn Byggallianse og Grønt ekspertforum.
- Vi er pilotbruker og referansekunde for ESG-databasen utviklet av Nordic Trustee/Stamdata. Denne inneholder relevante ESG-nøkkeltall for nordiske obligasjonsutstedere.

KONKRETE OG TILPASSEDE MÅL

- Den interne aksjeporteføljen har hatt et eksplisitt langsiktig mål om å redusere karbonintensiteten i tråd med EU sin målsetning.
- I våre renteporteføljer har vi over flere år investert i selskaper og prosjekter som har mål om å redusere utslipp av klimagasser, direkte eller indirekte.
- Vi innfører nå et bredere rammeverk basert på vitenskapsbaserte mål i tråd med Paris-avtalen, på tvers av aktiva, for de mest karbonintensive sektorene.
- Alle våre eiendommer er energimerket og vi har en konkret treårig miljøhandlingsplan hvor strakstiltak 1–20 fra «Eiendomssektorens veikart mot 2050» og BREEAM-NOR-krav er implementert.
- Vi sertifiserer årlig eksisterende bygg gjennom BREEAM-In-Use.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

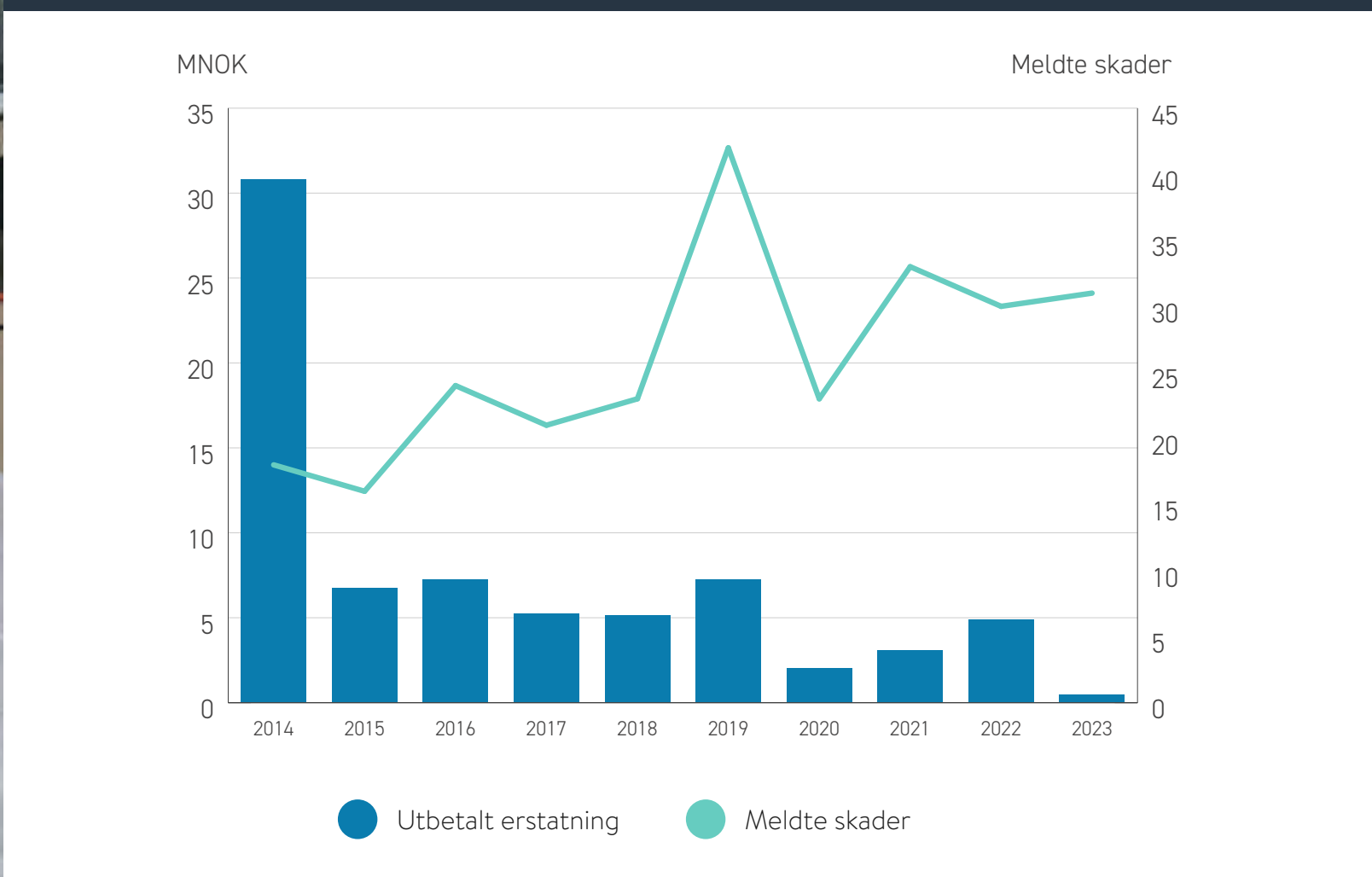
Strategi

→ Risikostyringstiltak

Mål og metoder

VANNSKADER, OSLO KOMMUNE 01.01.2014–31.12.2023

Brannvesenet på Deichman Bjørvika hvor det var et branntilløp i 2022. Sprinkleranlegget ble utløst og forårsaket store skader. | Foto: Stian Lysberg Solum / NTB

Bygningsforsikring

Brann- og vannskader på bygninger og inventar er den dominerende risikoen for eiendommene vi forsikrer gjennom Oslo Forsikring AS (OF).

De vanligste skadeårsakene er rørbrudd (gamle rør), frostskafer og hærverk (avløp som blir tettet og åpne kraner) samt lekkasjer fra beredere og radiatorer. Utskifting av eldre anlegg til nye lekkasjesikre anlegg sammen med skjerpene forskriftskrav på området, antas å medvirke til lavere skadetall over tid.

I tillegg til nye anlegg har flere av de eldre anleggene installert vannstoppere i rom uten sluk for å hindre større skadeomfang ved lekkasjer.

Det er ingen skader rapportert i vår historie som kan relateres utelukkende til naturskader (definert som flom, storm, stormflo, skred osv.). Vi vil derimot kunne være eksponert for andre klimarelaterte skader som vanninntrenging utenfra (overflatevann, vann fra grunn, snøsmelting osv.). Kraftige regnskyl er noe som blir vanligere og vanligere og vil kunne føre til en økt eksponering av skader på kommunale bygninger. Vi anser imidlertid den topografiske beliggenheten av Oslo kommunes eiendommer til å være gunstig i forhold til nevnte skader. Dette er dokumentert gjennom en modellering av konsekvensene av styrtregn i Osloområdet. I tillegg kan også stigende havnivå bli en utfordring på lengre sikt. OF står på varslingslisten til Beredskapsstaten i Oslo kommune og får blant annet varsler ved fare for høy vannstand.

OFs andel av de samlede skadekostnadene som utliknes av Naturskadepoolen utgjør hoveddelen av selskapets totale naturskadekostnader. OF støtter derfor forsikringsselskapenes systematiske arbeid innen klimarisiko og skadebegrensning i regi av Finans Norge.

Skadeforebyggende arbeid

OF har systematisk jobbet med skadeforebyggende arbeid over lengre tid. Vi har god kompetanse innen skadeforebyggende arbeid og risikostyring som virksomhetene kan nyttiggjøre seg av.

Det skadeforebyggende arbeidet skal bidra til å øke kunnskapen om, sannsynligheten for og konsekvensene av uønskede hendelser.

De sentrale elementene i det skadeforebyggende arbeidet er:

- Kompetanseheving
- Kartlegging av risiko
- Iverksette skadeforebyggende tiltak og forbedre rutiner for risikostyring

Arbeidet med å forebygge skader på bygninger og inventar gjennomføres i nært samarbeid med virksomhetene i Oslo kommune. Formålet er å fremme sikkerheten for ansatte og brukere, samt de verdiene som bygningene med inventar representerer.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

4. MÅL OG METODER

Klimarisiko innen kapitalforvaltningen

Selskapene vi kan investere i, har en varierende grad av fysisk- og overgangsrisiko. Variasjonene er først og fremst knyttet til hvilken sektor selskapet opererer i, men også til enkeltforhold i bedriften. For OPF som investor er risikoen dessuten avhengig av hvilken aktivaklasse vi er investert i. Det er derfor nødvendig å bruke forskjellig tilnærming og ulike målsettinger, avhengig av type investering.

Taksonomiforordningen benytter NACE-koder² for å identifisere sektorer og definere relevante økonomiske aktiviteter som kan kvalifisere som «bærekraftig aktivitet». Foreløpig er det aktiviteter og kriterier knyttet til to av EUs seks bærekraftsmål, som er vedtatt. Dette er mål om å redusere utslipp av klimagasser og klimatilpasning. Ved hjelp av NACE-koder har vi gjennomført en analyse av de internt forvaltede midlene for å identifisere sektorer og selskap som er kategorisert under denne første versjonen av taksonomien. Innenfor disse sektorene kan klimarisikoen være høy, og behovet for omstilling stort.

VITENSKAPSBASERTE KLIMAMÅL

Vitenskapsbaserte klimamål er en metode og et verktøy for å sette mål og kutte utslipp i selskaper. Det er en omfattende prosess og krever god oversikt over både direkte og indirekte utslipp som virksomheten har. Når målene har blitt evaluert og godkjent av en uavhengig tredjepart, som for eksempel Science Based Targets-initiativ (SBTi) må man rapportere årlig på fremgangen.

Kilde: [United Nations Global Compact, Science Based Target Initiative](#)

Vi har mål om at selskap innenfor sektorer som er i omstilling setter mål og dokumenterer at strategien sannsynliggjør omstilling i tråd med målene i Paris-avtalen.

Frem til nå har vi primært jobbet for at selskap skal måle og rapportere utslipp i henhold til de markedsstandardene som er etablert. Vi har tilsluttet oss Carbon Disclosure Project (CDP) som på vegne av finansielle aktører og interessenter har etablert et globalt «environmental disclosure system». CDP har sammen med blant annet FNs Global Compact og andre relevante interesseorganisasjoner utviklet Science Based Targets-initiativet (SBTi), med målsetting om å bistå selskap i prosessen med å sette vitenskapsbaserte mål. I 2023 ble SBTi anerkjent som en selvstendig stiftelse i England, uten bindinger til sine tidligere partnere, som vi vurderer som positivt for videre utvikling.

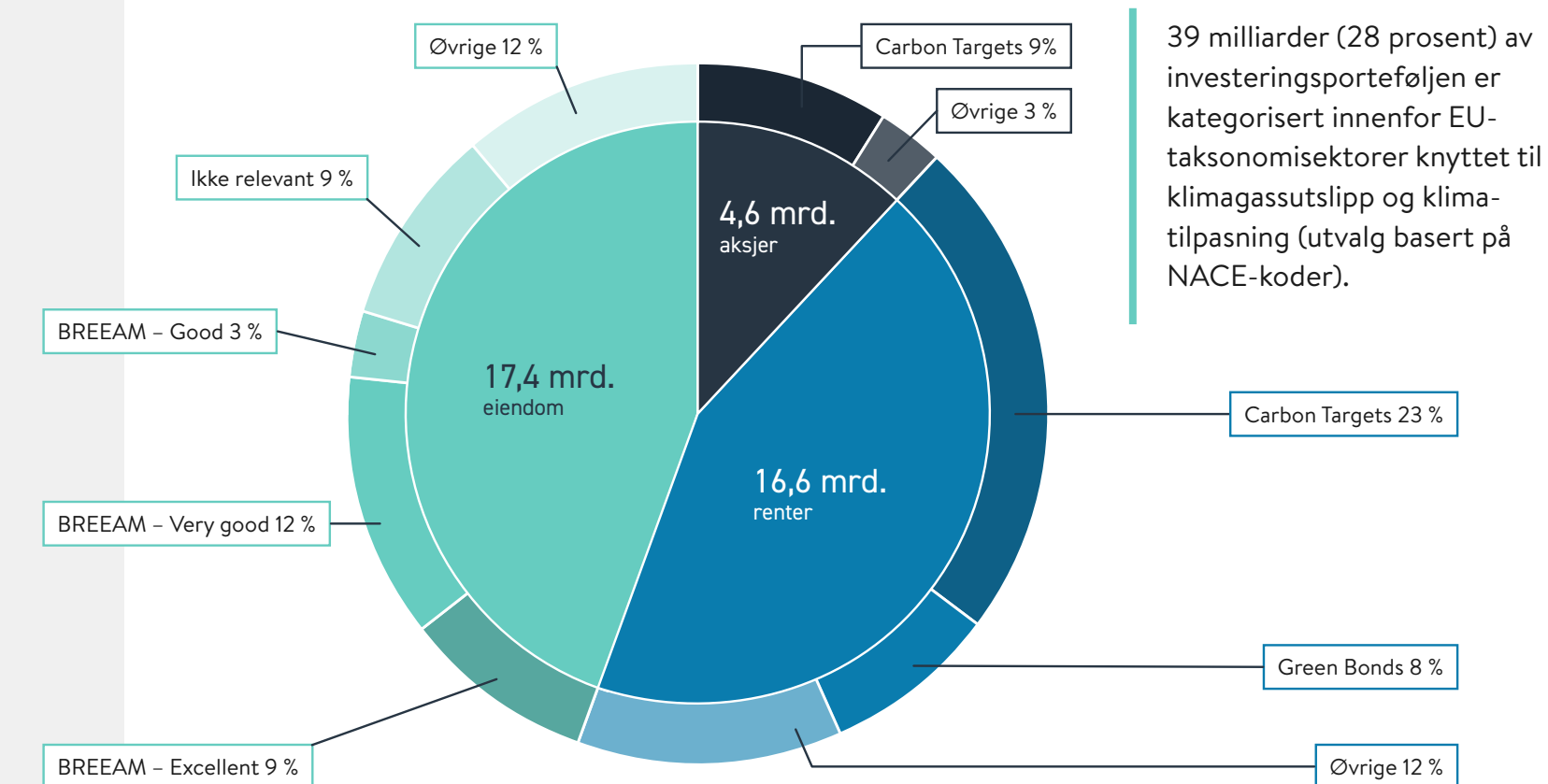
SBTi tilbyr et rammeverk og er et ressurscenter for selskaper som ønsker å sette vitenskapsbaserte klimamål som innebærer teknisk assistanse, ekspertressurser og uavhengig evaluering og validering av selskapenes mål. Initiativet definerer og fremmer beste praksiseksempler innen netto nullutslippsmål i tråd med klimaforskning.

Det er et viktig prinsipp for OPF at målenhetene som brukes i størst mulig grad kan verifiseres og kvalitetssikres gjennom eksterne tredjeparter. Bruk av SBTi, eller tilsvarende vitenskapsbaserte rammeverk, vil muliggjøre sammenligning av selskapene i utslippsintensive sektorer og synliggjøre omstillingstakt.

Dette følger vi opp gjennom eierskap og stemmegivning, samt dialog med selskap vi finansierer.

39 milliarder (28 prosent) av investeringsporteføljen er kategorisert innenfor EUs taksonomisektorer

FIGUR 1. 28 % AV INVESTERINGSPORTEFØLJEN ER KATEGORISERT INNENFOR EU-TAKSONOMIEN

knyttet til klimagassutslipp og klimatilpasning, se figur 1. Uttrekket er basert på NACE-koder i den likvide porteføljen og all direkteid eiendom.

Videre er hver aktivaklasse kategorisert mot relevante indikatorer, målt etter markedsverdi. For de likvide aktivaklassene er utvalgsriteriet om selskapet har konkrete utslippsmål³. For renter har vi i tillegg inkludert grønne obligasjoner fra utstedere som ikke har satt utslippsmål. For eiendom benytter vi miljøsertifisering BREEAM. Kategoriseringen er basert på markedsverdier.

Under presenteres tilnærming og måloppnåelse for interne aksjer, renter og eiendom, samt vurdering av eksternt forvaltning.

Internt forvaltede aksjer

I vår interne aksjeporfeølje har vi hatt mål om å

reduere karbonintensiteten med 90 prosent innen 2030. Reduksjonen er målt på porteføljenivå, sammenliknet mot et gjennomsnittlig nivå fra 2014 til 2016. Med utvikling av ny og utvidet rapportering fra selskap og forvaltere, og etablering av mer målrettede og internasjonale standarder, tar vi i bruk nye, anerkjente verktøy. Dette gir mulighet for å sette mål som er i tråd med Parisavtalen og overordnet målsetting i OPF, og i tråd med eierskapsmeldingen. Styret vedtok derfor å erstatte vårt tidligere utslippsmål på porteføljenivå med et

2. Basert på «[EU taxonomy NACE alternate classification mapping](#)» (sist oppdatert juni 2023)

3. Kilde: Renter: [NordicESG – The Largest Source of Nordic ESG data](#). Aksjer: Bloomberg Professional Service 2023

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

bredere rammeverk basert på vitenskapsbaserte mål i tråd med Parisavtalen, på tvers av aktiva, fra 2024.

Ved utgangen av 2023 var utslippsintensiteten i aksjeporteføljen på 46 tonn CO₂/million USD i omsetning, sammenlignet med MSCI World ESG Indeks, som var på 102. Målt mot porteføljens gjennomsnitt for 2014–2016, er utslippsintensiteten redusert med 72 prosent ved utgangen av året, se figur 2.

Utslippsintensiteten til et selskap måles i antall tonn utslipp per million dollar brutto omsetning (tonn CO₂/omsetning i millioner USD). Denne beregningsmetoden har utviklet seg til en bransjestandard. Intensiteten i porteføljen og indeksen er vektet med markedsverdi av posisjonen (markedsverdivektet). Hensikten med å måle det på denne måten er å sammenligne selskaper i samme bransje, og vurdere klimaavtrykk for produksjon av lignende produkter og tjenester. Våre beregninger er gjort med rapporterte tall fra selskapene via Bloomberg. Over 90 prosent av selskapene i porteføljen rapporterte tall for 2023.

Klimagassutslipp omfatter flere ulike drivhusgasser, men regnes om til CO₂-ekvivalenter. Definisjonen omfatter direkte og indirekte utslipp, betegnet som Scope 1, 2 og 3. Scope 1 omfatter direkte utslipp av klimagasser fra egne eller kontrollerte kilder, mens Scope 2 utgjør indirekte utslipp fra produksjon av innkjøpt elektrisitet, varme eller damp. Scope 3 er indirekte utslipp fra innsatsfaktorer som innkjøpte varer eller tjenester (for eksempel logistikk/transport og avfall). Tallene for vår portefølje inkluderer foreløpig kun scope 1 og 2, og er basert på tilgjengelige data i Bloomberg.

Det er stor variasjon i selskapenes utslippsintensitet. Selskaper med høyere overgangsrisiko har ofte lavere utslippstall, men kan fortsatt løpe stor klimarisiko hvis de ikke tilpasser seg til utviklingen i resten av økonomien. Et lavt utslippstall i seg selv er derfor

ikke noen garanti for at selskapet ikke samlet sett er eksponert mot klimarisiko eller for at investeringen vil gi en god avkastning over tid.

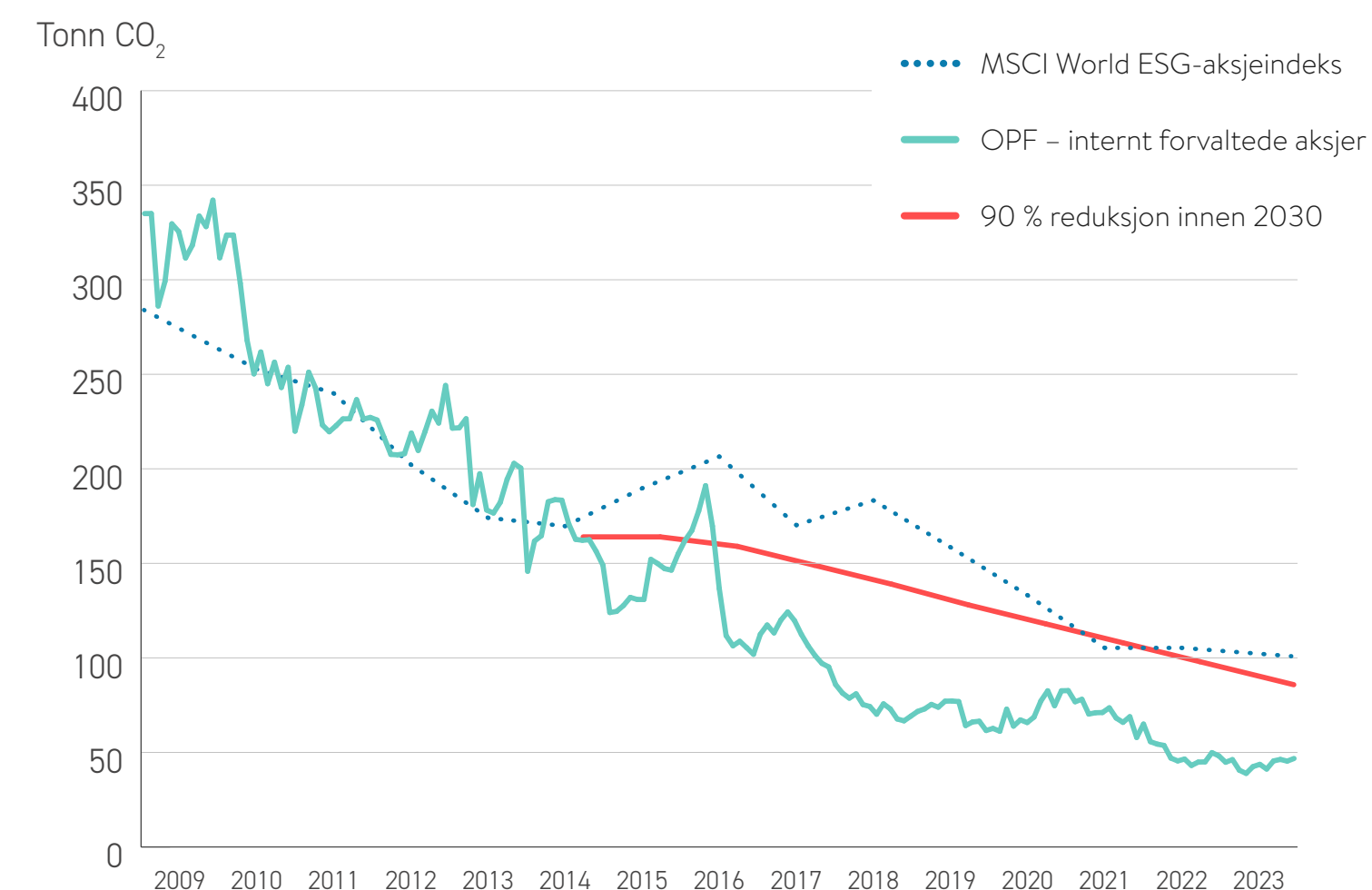
Utslippsintensiteten i referanseindeksen har falt betydelig de siste årene. Den største bidragsyteren til lavere utslippsintensitet i indeksen er at teknologiaksjer nå utgjør en betydelig større andel av indeksen enn tidligere.

Utslippsmål i finansielle porteføljer bidrar ikke direkte til lavere klimautslipp i verden, men viser vår forventning til at selskap reduserer utslipp over tid. Det finansielle markedet har gjennom det siste tiåret vært en viktig pådriver for å definere og utvikle begrepet finansiell klimarisiko, sammen med ledende børsnoterte foretak. Etersom markedets modenhet og kompetanse har utviklet seg, er andre virkemidler som i større grad fokuserer på omstillingen og tilpasning blitt mer relevante. Dette muliggjør oppfølging av den nødvendige omstillingen og resultater av selskapets tiltak over tid.

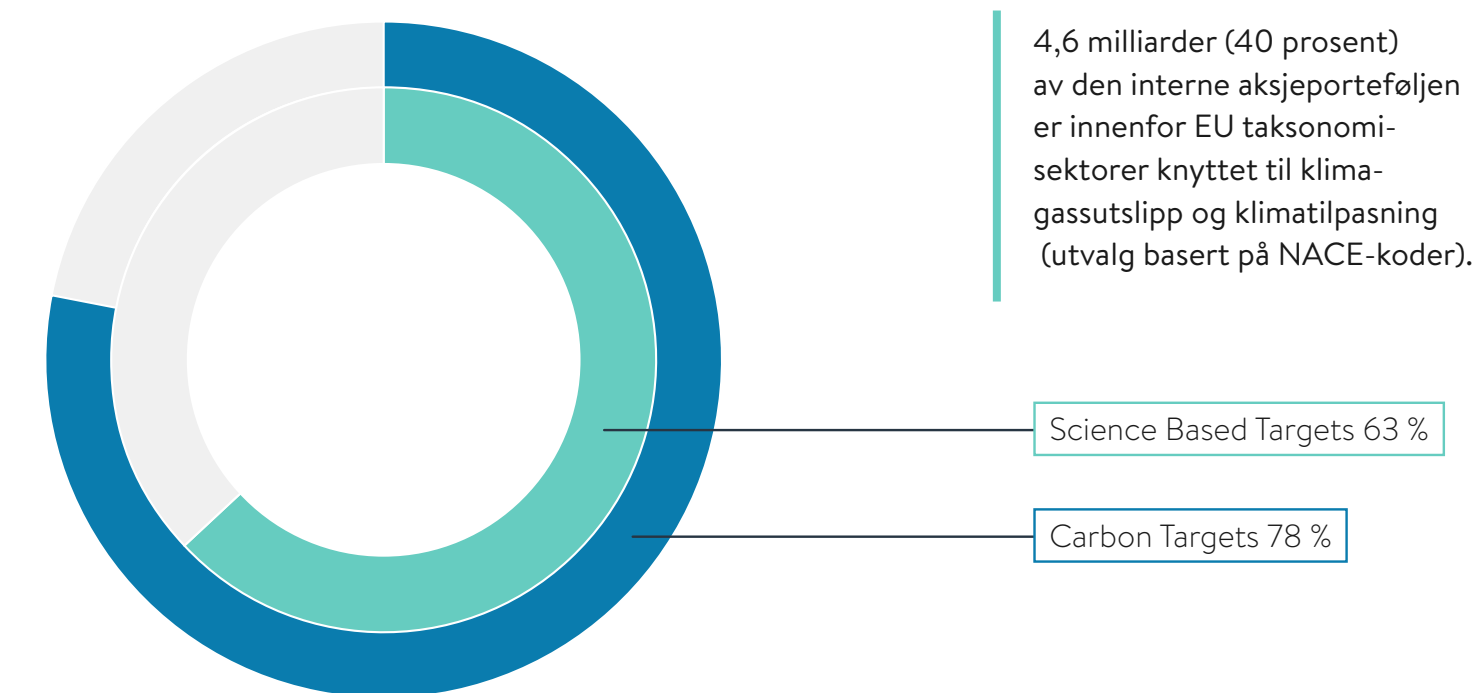
En første kategorisering av selskapene innenfor definerte EU-taksonomi sektorer, som utgjør omtrent 1/3 av aksjeporteføljen, viser at over 60 prosent av selskapene har satt vitenskapsbaserte klimamål gjennom Science Based Targets initiativ, se figur 3. Dette er i tråd med våre forventninger til de største børsnoterte selskapene, globalt.

OPF har gjennom 2023 avlagt stemme på alle saker lagt fram på generalforsamlingene i selskapene i den interne aksjeporteføljen. Stemmegivingen er gjort i tråd med retningslinjene til OPF og ISS, inkludert særskilte retningslinjer for klima. Dette inkluderer forhold som målsettinger om reduksjon i utslipp, bruk av vitenskapelig baserte mål for å oppnå «netto null» i 2050, bruk av tredjeparts vurderinger/verifiseringer og årlig rapportering av måloppnåelse. OPF har valgt å stemme mot ISS' anbefaling i 20 saker lagt fram av styrene i to av

FIGUR 2. KARBONINTENSITET I PORTEFØLJEN VÅR SETT OPP MOT REFERANSEINDEKS OG UTSLIPPSMÅL

FIGUR 3. 40 % AV INTERN AKSJEPORTFØLJE ER KATEGORISERT INNENFOR EU-TAKSONOMIEN

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

selskapene, dette er saker knyttet til gjenvalg av styremedlemmer, lønnsordninger, ESG og rapportering.

Eiendom

Det ble innført en ny miljøhandlingsplan som gjelder for 2023–25, og det har gjennom året blitt jobbet med etterlevelse av denne og strategien som ble innført i 2020. Strategien skal hjelpe til med å strukturere bærekraftarbeidet i eiendomsporteføljen, samt bidra til bedre kommunikasjon av dette utad. Både strategien og miljøhandlingsplanen inneholder mål relatert til klima, innenfor tema som energibruk, avfallshåndtering, materialbruk, transport, biologisk mangfold og klimatilpasning. Det gjennomføres årlig vurdering av måloppnåelse, som er reflektert i konkrete KPI-er i forvaltningsavtalen og knyttet opp mot suksesshonorar.

OPF tilsluttet seg strakstiltak 11–20 for små og store byggeiere fra «Eiendomssektorens veikart mot 2050» i 2023, og er nå i prosess med Grønn Byggallianse om å få godkjent implementeringen av disse. De til sammen 20 strakstiltakene er en samling anbefalte tiltak for å oppnå en bærekraftig eiendomsnæring i 2050, gitt ut av Grønn Byggallianse og Norsk Eiendom. Målsettingen for 2050 er at byggesektoren er klimanøytral, har lukkede materialkretsløp og null utslipp av miljøgifter. Alle tiltakene er implementert i miljøhandlingsplanen.

Miljøsertifiseringsordningen BREEAM⁴ er benyttet i store deler av porteføljen for å sikre kvalitet i byggene. For eksisterende bygg brukes BREEAM In-Use til å kartlegge miljøstatus samt til å identifisere eventuelle tiltak for å bedre denne. Det ble gjennomført to nye sertifiseringer samt tre resertifiseringer i

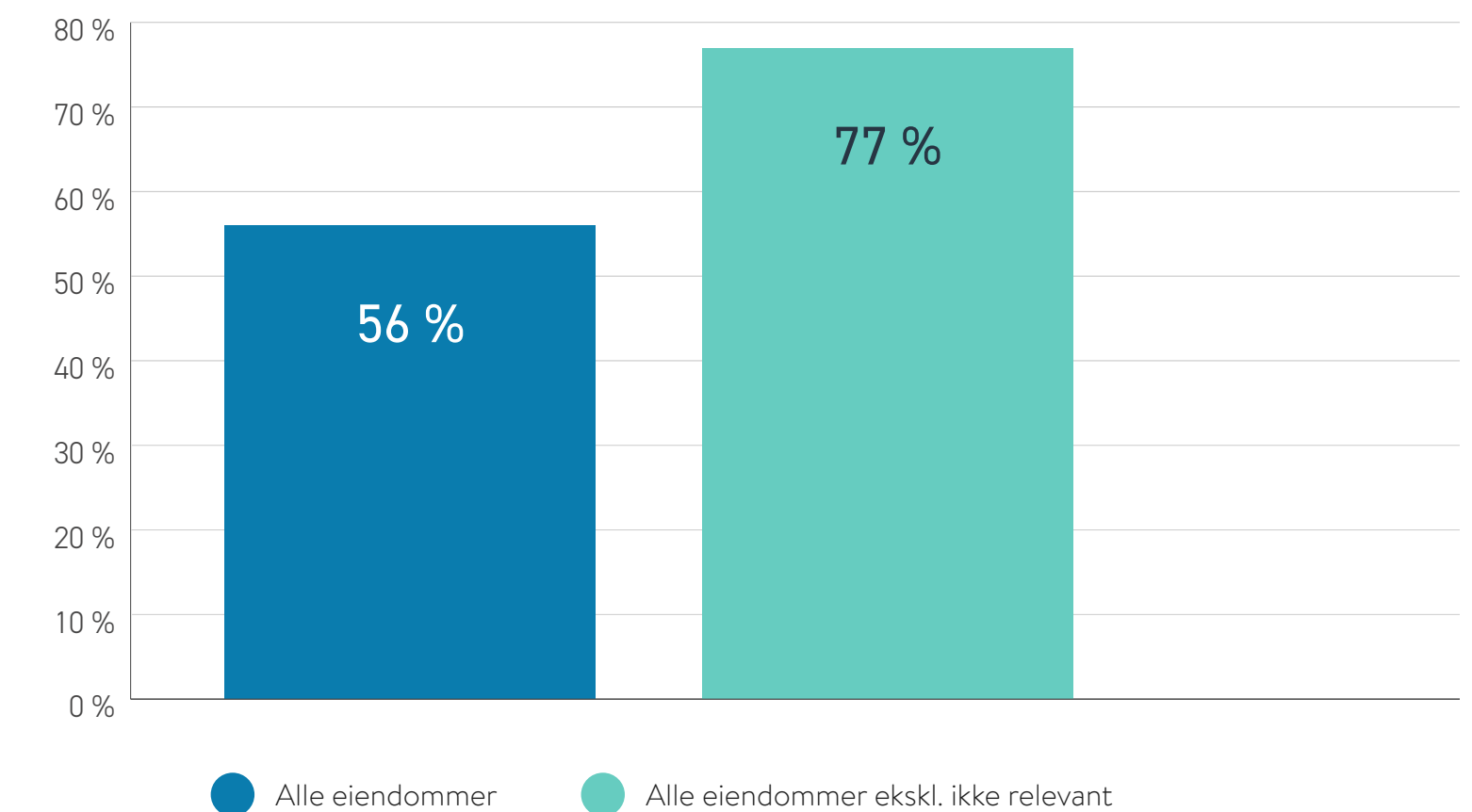
4. <https://byggalliansen.no/sertifisering/>

5. En eiendom ble sertifisert før BREEAM-NOR var etablert, og er sertifisert i henhold til BREEAM International

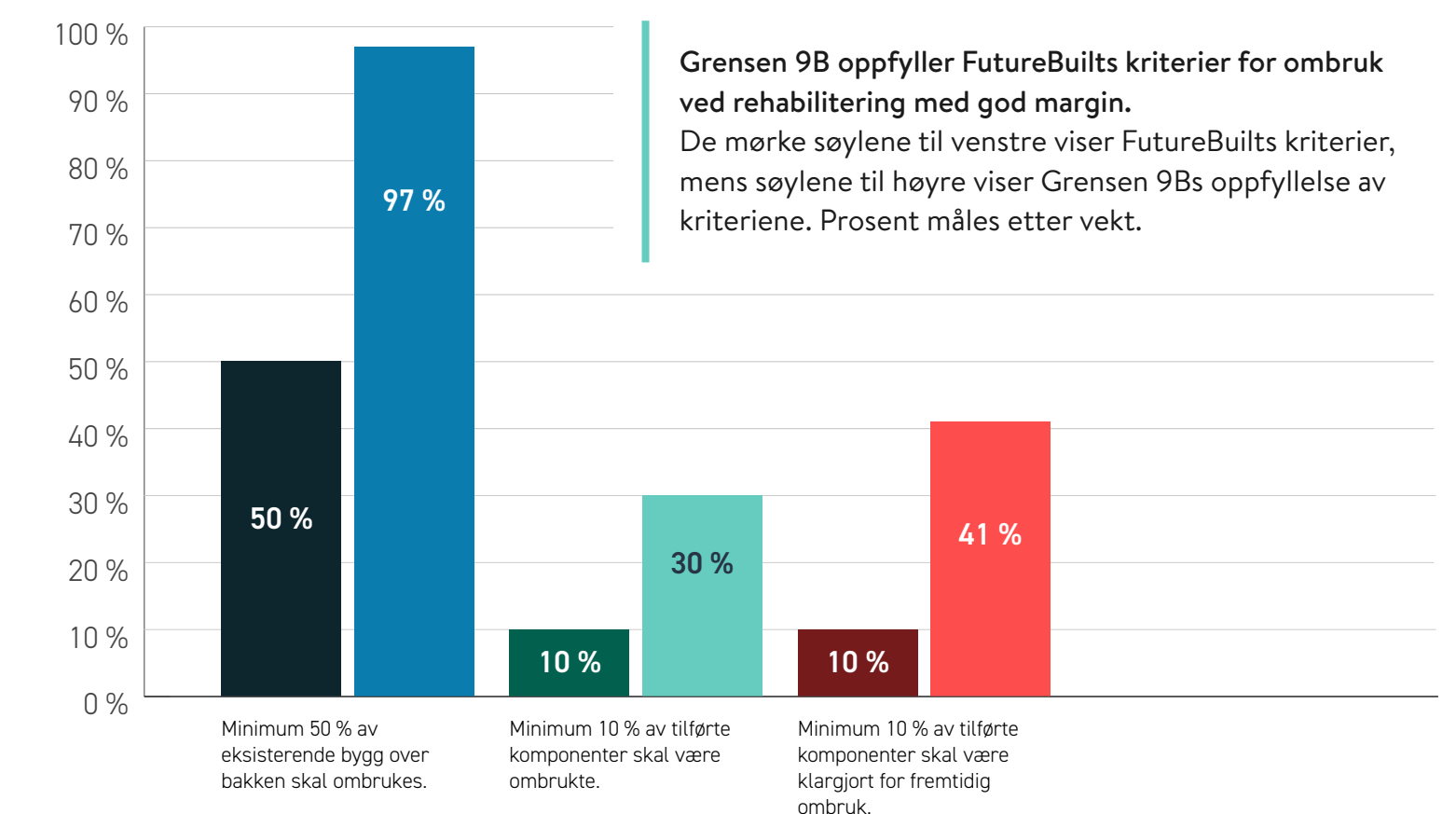
henhold til BREEAM In-Use i 2023. Det er 12 heleide og et deleid bygg (eierandel 50 prosent) i porteføljen som var BREEAM In-Use sertifiserte ved årsskiftet. Byggeprosjekter sertifiseres i henhold til BREEAM-NOR, og porteføljen består av fem⁵ heleide og et deleid bygg (eierandel 50 prosent) som er sertifisert, i tillegg til to pågående sertifiseringer. Krav fra BREEAM-NOR er implementert i miljøhandlingsplanens mål for nybygg og rehabiliteringer. Figur 4 viser hvor stor andel av porteføljen som er sertifisert i henhold til BREEAM (prosent av markedsverdi). 56 prosent av hele eiendommer hvor BREEAM In-Use er vurdert som ikke relevant (industri- og produksjonseiendommer) er hele 77 prosent av relevante bygg sertifisert. Det er satt opp en plan for sertifisering av gjenstående eiendommer.

For eiendom er direkte utslipp i stor grad knyttet til energibruk. Det har derfor blitt fokusert på å redusere energiforbruket i flere år. Eksisterende bygg i porteføljen har fossilfri oppvarming, og det har blitt jobbet mye med optimalisering av driften samt dataunderlag for forbruk de siste årene. I 2023 er det installert energioppfølgingssystem (EOS) på alle eiendommer hvor dette manglet. EOS gir bedre kontroll over energiforbruket, og kan hjelpe til med å avdekke muligheter for bedre drift av eiendommene i tillegg til å sikre et bedre dataunderlag. 2023 vil derfor bli benyttet som et nytt nullpunkt for energi, og forbruk i kommende år vil sammenlignes med forbruket i 2023. Samlet for porteføljen Malling forvalter, noe som utgjør omtrent 85 prosent av de direkteide eiendommene, var forbruket 191,2 kWh/m². 2023 har også blitt brukt til å identifisere og planlegge tiltak som kan bidra til redusert energiforbruk på eiendommene. I Herøya Industripark har det blitt jobbet med å få bedre oversikt over, og analysere eksisterende data. Dette er som et ledd i arbeidet med å identifisere mangler og forbedre måletopologien slik at det fremover kan oppnås bedre kontroll på forbruket i parken. Det jobbes også

FIGUR 4. BREEAM-SERTIFISERING AV EIENDOM (PROSENT AV MARKEDSVERDI)

FIGUR 5. HØYT NIVÅ PÅ OMBRUK I GRENSEN 9B PER ÅRSSKIFTET 23/24

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

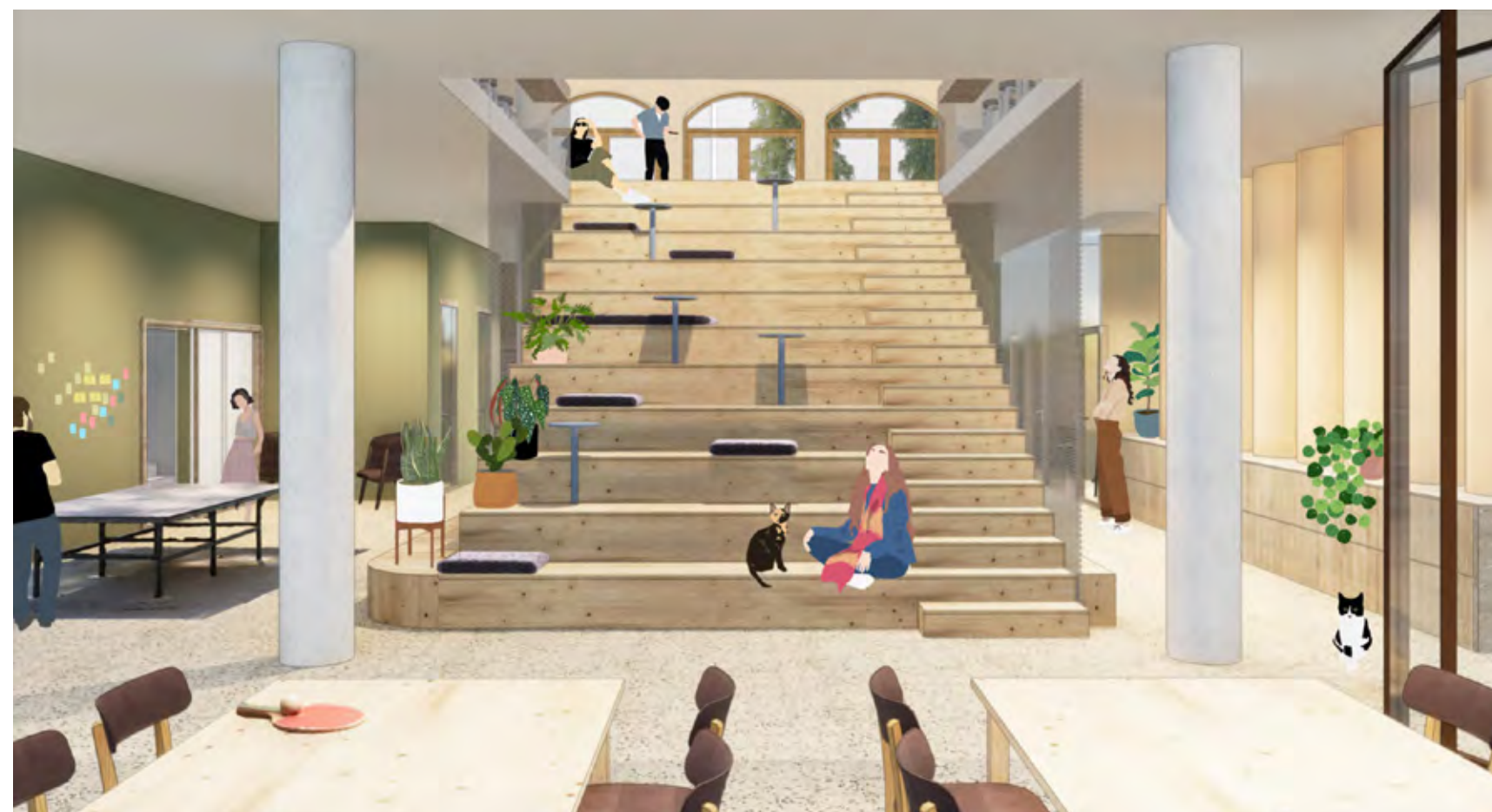
Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

Grensen 9B. Rehabilitering av kontorbygg i Grensen med fokus på ombruk og varige materialer.

Illustrasjoner: Mad arkitekter / Sane interiørarkitekter

kontinuerlig med å redusere energiforbruket i alle byggeprosjekter i porteføljen.

Indirekte utslipp er hovedsakelig relatert til materialbruk, transport og avfallshåndtering. Det jobbes derfor mye med ombruk og løsning for avfallshåndtering i eiendomsporteføljen og i planlagte prosjekter. I Grensen 9B (eid sammen med PKH⁶ med 50 prosent eierandel hver) pågår porteføljens første ombruksprosjekt. I tillegg til å sertifiseres som BREEAM-NOR Very Good (v6.0) og følge målene i miljøhandlingsplanen, skal prosjektet følge FutureBuilts⁷ kriterier for sirkulære bygg. Figur 5 (se forrige side) viser hvordan prosjektet lå an ved årsskiftet, det er fortsatt noen avklaringer som må gjøres, og endelig resultat er ikke klart før prosjektet ferdigstilles våren 2024. Prosjektet har også fokusert på energiforbruk, og estimert energibesparelse er 54 prosent.

For å redusere utslipp tilknyttet transport skal det tilrettelegges for miljøvennlig transport (gange, sykkel og elbil fremfor fossil bil) til og fra alle eiendommer. Anlegget med Tesla-hurtiglader på Ullevaal Stadion som ble åpnet i november 2022, har blitt utvidet med flere ladere. Det er også tilrettelagt for sikker sykkelparkering på flere eiendommer.

Det er etablert mål rundt både avfallsmengde og sorteringsgrad for eiendomsforvaltningen og prosjektene. I eiendomsforvaltningen jobbes det blant annet med oppgradering av avfallsrom og bevisstgjøring hos leietagere. For prosjekter er det mål om å oppnå maksimalt 25 kg avfall/m² og en sorteringsgrad på minimum 95 prosent. Prosjektet i

6. Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet.

7. FutureBuilt er et innovasjonsprogram med visjon om å vise at det er mulig å utvikle den bærekraftige og utslippsfrie byen. [FutureBuilts kriteriesett finner du her.](#)

Grensen 9B hadde ved årsskiftet en sorteringsgrad og avfallsmengde (ekskl. riveavfall) på byggeplassen på henholdsvis 97,2 prosent og 9 kg/m².

Det er også fokus på å redusere vannforbruket, og det har blitt installert Smartvatten[®] for automatisk, kontinuerlig overvåking av vannforbruket på et flertall av eiendommene.

For å redusere den fysiske klimarisikoen for eiendommene er det viktig at byggene er klimatilpassede. Dette setter hovedsakelig krav til løsning for overvannshåndtering. Behov for tiltak i forbindelse med dette vurderes fortløpende på alle eiendommer, og det er etablert sedumtak på en eiendom i 2023. Byggeprosjektene skal dokumentere at de er tilpasset framtidige klimaendringer, det vil si at overvannshåndteringen skal være tilpasset dette.

Internt forvaltede obligasjoner

I våre kredittvurderinger inngår miljø- og klimarisiko som en faktor. Dette er spesielt viktig i utslippsintensive sektorer. Der vurderer vi tilnærming og mål i strategi og handlingsplan, og forankring i styret og ledelse. Vi vurderer operasjonaliseringen gjennom eksisterende og planlagte tiltak og aktiviteter for omstilling.

Gjennom vår aktivitet i markedet for grønne obligasjoner over de siste 10 år, har vår forståelse av konsekvenser av klimaendringer og behov for omstilling økt betydelig. Det blir utarbeidet uavhengig og forskningsbasert evaluering av rammeverk som virksomheten benytter for å utstede grønne obligasjoner. Denne type evalueringer gir oss god innsikt i selskapet og sektorens risikobilde, både på kort og lang sikt. Med vår risikobaserte tilnærming kan dette påvirke krav til risikopremie for lån til selskapet generelt. Selv om de grønne obligasjonene er øremerket finansiering for særskilte prosjekter/eiendeler, er kreditttrisikoen/betjenings- evnen knyttet til låntakers totale virksomhet.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

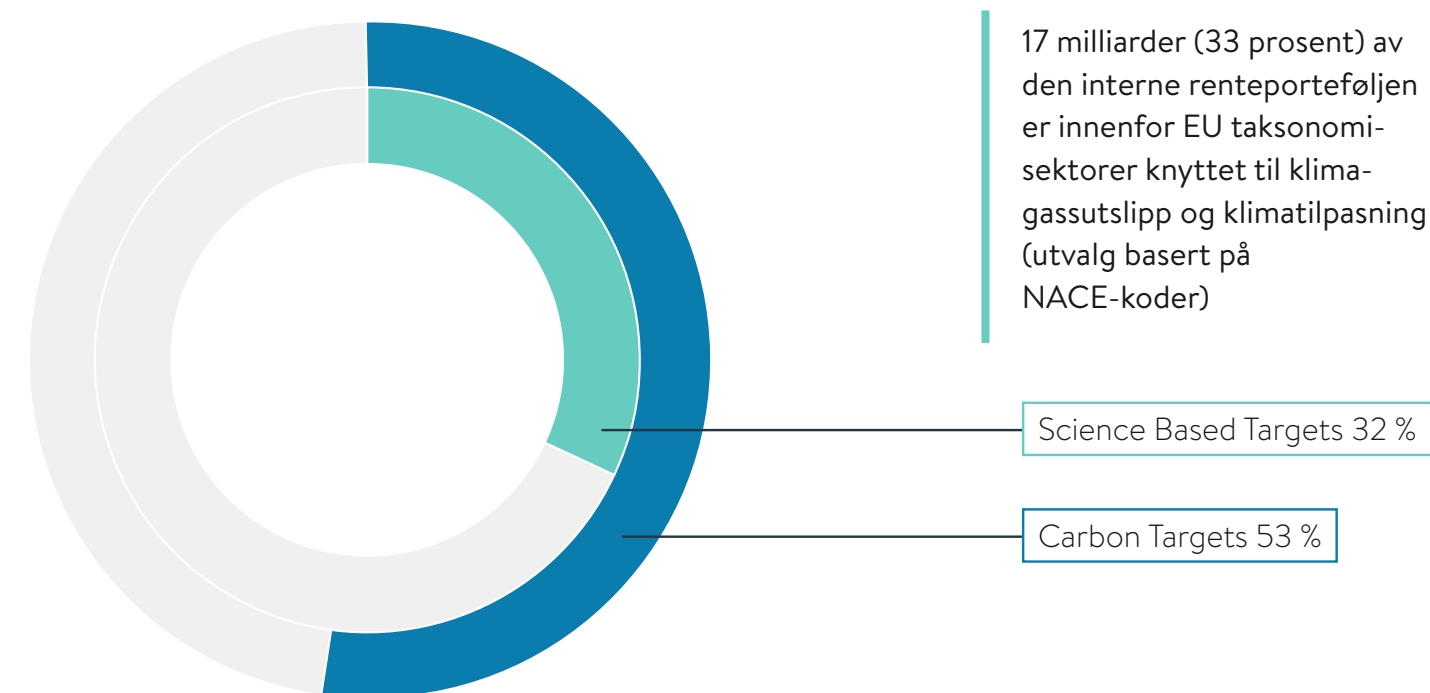
Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

Herøya Industripark AS, Porsgrunn. | Foto: Tom Riis/Herøya Industripark AS

FIGUR 6. 33 % AV INTERN RENTEPORTFØLJE ER KATEGORISERT INNENFOR EU-TAKSONOMIEN

I 2022 ble de første Sustainability-Linked Bonds (SLB) utstedt i det norske markedet. OPF finansierer både Norsk Hydro ASA og Wallenius Wilhelmsen ASA gjennom denne type obligasjoner, der avkastning er knyttet til konkrete og relevante måltall knyttet til selskapets omstillingsstrategi. Dette kan for eksempel være knyttet til konkrete kutt i CO₂-utslipp. Mål og måloppnåelse er vurdert av kvalifisert og kompetent tredjepart. Dette instrumentet vurderer vi som godt egnet for vår type risiko-tilnærming og mål om omstilling.

Gjennom 2022 bidro OPF Stamdata i deres arbeid for å lage et standardisert og relevant datasett innenfor ESG. Databasen dekker over 1 600 selskaper i det nordiske markedet, og beregner nøkkeltall i henhold til taksonomi- og offentliggjøringsforordningen. Databasen inneholder både grunnlagsdata og beregninger basert på internasjonale standarder. Datasettet fra Stamdata importeres i eget datavarehus, som benyttes som analysegrunnlag i den interne renteforvaltningen og i ny rapportering.

I 2023 økte andelen av selskaper som har en tydelig strategi for omstilling, både for å redusere utslipp og miljøpåvirkning og bidra til klimatilpasning. Flere av selskapene har benyttet SBTi i denne prosessen, for å sette vitenskapsbaserte mål i tråd med klimaforskningen. SBTi er i prosess for å utvikle standarder for å dekke flere av de utslippstunge sektorene, som olje og gass, el-industrien og bilindustrien. I tillegg har vi fått bedre risikoforståelse av skade på naturmangfold og økosystemer og sammenheng med klimaendringer; dette har konsekvenser innenfor mange sektorer og vil få større betydning i risikovurderingen framover. Både EU og norske myndigheter er i utredningsfase for å beskrive og kartlegge naturrisiko.

Den interne renteporteføljen, på 50 milliarder, utgjør i underkant av 40 prosent av investeringsporteføljen. 17 milliarder (1/3) av denne ekspone-

ringen er i selskaper kategorisert innenfor EUs taksonomisektorer knyttet til klimagassutslipp og klimatilpasning, se figur 6.

25 prosent av dette utvalget er eiendoms lån med pant i næringsbygg. Øvrige virksomheter har tydelige strategier for omstilling, eller er virksomheter som er viktige i et lavutslippssamfunn. Dette kan for eksempel være vannkraftproduksjon, kraftnett og togtransport. Oversikten viser at over halvparten av selskapene i dette utvalget har satt utslippsmål, og av disse er 60 prosent vitenskapsbaserte og i tråd med SBTi anbefalinger.

Eksternt forvaltede mandater

OPF gjennomførte i 2019 en stor kartlegging av holdningen til klimarisiko blant våre eksterne forvaltere. Alle våre forvaltere inkluderer ESG-vurderinger i sin investeringsprosess, og vi har sett en positiv utvikling i risikovurderinger og rapportering gjennom 2022/2023.

Det er variasjon i hvordan ESG-risiko hensyntas hos ulike forvaltere, noe vi anser som positivt og nødvendig. Ulike investeringer har ulike utfordringer, og tilpasning er en sentral forutsetning for å oppnå riktig prising i markedet og god risikostyring. For forvaltere innen utslippssensitive sektorer er det for eksempel naturlig å ha mer fokus på utslippsregulering enn forvaltere som ikke er like utsatt for denne typen risiko. For forvaltere med posisjoner i utviklingsland vil sosiale forhold og naturvern være avgjørende å vektlegge.

Offentliggjøringsforordningen, Sustainability-related Disclosure in the Financial services sector (SFDR), trådte i kraft i EU i mars 2021. Regelverket har til hensikt å gi økt tilgang på sammenlignbar ESG-informasjon fra de ulike tilbyderne av finansielle produkter, eksempelvis fondsleverandører. Rapporteringen skal gi et bedre innblikk i hvordan miljø- og samfunnmessige faktorer påvirker valgene (de eksterne) forvalterne gjør i investeringsprosessen.

Klimarapport 2023

Dette har vi oppnådd

Styring

Strategi

Risikostyringstiltak

→ Mål og metoder

Utsyn mot Oslo fra Ekebergrestauranten. | Foto: Shutterstock

I Norge har man valgt å samle taksonomi- og offentliggjøringsforordningen i en felles lov; lov om bærekraftig finans, som trådte i kraft 1. januar 2023. OPF vil stille krav om at alle forvaltere tilgjengeliggjør informasjon som gjør det mulig å rapportere i henhold til Offentliggjøringsforordningen (SFDR).

Eksklusjon

Vi følger eksklusjonslisten fra Statens pensjonsfond utland (SPU). For alle forvaltere overvåkes det at porteføljen til enhver tid er i samsvar med våre eksklusjonskrav.

Alle våre eksterne forvaltere forplikter seg til å følge eksklusjonslisten til SPU. Erfaringen med håndheving av eksklusjonslisten vår er så langt god. Det ble ikke avdekket brudd med retningslinjene i 2023.

Klimarisiko innen bygningsforsikring

Vi måler klimarisiko innen skadeforsikring ved å følge utviklingen i erstatningskostnadene knyttet til klimarelaterte skader. Ved en eventuell økning i klimarelaterte skadekostnader vil ytterligere aktuelle skadeforebyggende tiltak bli vurdert, herunder innføring av en prisingsstruktur som gir incentiver til skadeforebyggende tiltak.

Alle meldte skader blir løpende registrert. For de mest alvorlige tilfellene utarbeider vi granskningsrapporter med bakgrunn i den aktuelle skaden. Granskningsrapporten inneholder en årsaksanalyse og forslag til tiltak for å hindre tilsvarende skader i framtiden.

OSLO PENSJONSFORSIKRING

St. Olavs plass 5, 0165 Oslo

opf.no